

Pestprotocol De Kleine Planeet versie juni 2021

Inleiding

In het pestprotocol is vastgelegd dat wij pestgedrag op school niet accepteren. Jenaplanschool de Kleine Planeet wil alle kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. De stamgroepleiders bevorderen deze ontwikkeling, door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de schoolwoonkamer en op het schoolplein. Een duidelijke regel daarbij is dat kinderen met respect met elkaar om dienen te gaan. De school neemt, middels dit protocol, expliciet stelling tegen pestgedrag en treft concrete maatregelen wanneer pestgedrag toch voorkomt.

Algemene informatie

Pesten is op veel Nederlandse (basis)scholen een probleem. Het is belangrijk om het verschil te maken tussen pesten en plagen. Dit verschil is soms moeilijk aan te geven. Toch zijn er bepaalde factoren die pesten van plagen onderscheiden. Belangrijke verschillen zijn:

1. Pesten gebeurt met opzet, plagen niet.
2. Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon, plagen gebeurt af en toe.
3. Bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, bij plagen zijn kinderen ongeveer even sterk.

Over pesten en de gevolgen daarvan maken veel kinderen, ouders en stamgroepleiders zich terecht zorgen. Niet alleen het gepeste kind ondervindt hier zijn hele leven gevolgen van. Ook pesters blijken meer problemen te ervaren in hun latere leven, bijvoorbeeld op het gebied schoolloopbaan, werk, relaties, criminaliteit en geestelijke gezondheid.

Pesten gebeurt met opzet en meer dan één keer. Pesten gebeurt vaak niet alleen tussen pesters en slachtoffers; meestal zijn er meer kinderen bij betrokken. Zo worden pesters aangemoedigd en geholpen door meelopers waardoor ze zich in hun gedrag gesterkt voelen. Ook houden veel kinderen zich afzijdig. Ze zien soms wel dat er gepest wordt, maar grijpen niet in. Gelukkig zijn er ook kinderen die wél de moed hebben om in te grijpen en de gepeste kinderen helpen.

Pesten is een complex groepsproces, waarin kinderen meerdere rollen hebben. Pesters worden ondersteund door meelopers, versterkers en assistenten. Slachtoffers worden soms verdedigd door verdedigers, maar er zijn ook buitenstaanders die wel weten dat er gepest wordt, maar niet ingrijpen. Iedereen heeft een rol in het groepsproces. De rollen van kinderen kunnen ook wisselen.

Er zijn vaak strategische pesters; pesters die pesten om hun status te verhogen en op die momenten pesten dat degenen die het niet mogen zien (stamgroepleiders, volwassenen) het niet zien, terwijl degenen die het wel moeten zien (stamgroeppenoten) het wel zien.

Er zijn vele vormen van pesten. Sommige vormen zijn gemakkelijk te signaleren, zoals fysiek (schoppen, slaan), materieel (spullen afpakken) en verbaal (uitschelden, beledigen) pesten. Andere vormen zijn veel lastiger te signaleren. Voorbeelden zijn relationeel (roddelen, buitensluiten) en digitaal (online op internet of via de mobiele telefoon) pesten. Bij zulke verborgen vormen van pesten is het lastig om erachter te komen wie de pester is.

Uitgangspunten De Kleine Planeet:

1. Binnen onze school werken we aan een veilig pedagogisch klimaat en hierbinnen wordt pesten als ongewenst gedrag ervaren en in het geheel niet geaccepteerd.
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken (zie preventieve aanpak).
3. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school voor zowel de stamgroepleiders, medewerkers van de BSO, als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen.
4. Alle volwassenen moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten stamgroepleiders, medewerkers van de BSO en hulpouders duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de stamgroepleiders en medewerkers van de BSO.
5. Wanneer pesten optreedt, voert de school het pestprotocol uit.
6. Dit pestprotocol wordt door het hele team en de oudergeleding van de MR onderschreven en vormt als zodanig een onderdeel van het beleid van de school als weergegeven in het schoolplan en schoolgids.

Preventieve aanpak

We werken het hele jaar door aan een fijn en veilig schoolklimaat. Dit doen we o.a. door wekelijkse lessen uit KiVa, creatieve vakken, theater, gesprekken in de groep, kringen, vieringen, groepsdoorbrekend werken, klassenvergaderingen, praten over actualiteit, sfeerversterkers, gesprekken met ouders, informatieavonden, stimuleren van ouderbetrokkenheid.

In augustus 2015 is Jenaplanschool de Kleine Planeet KiVa-school geworden. KiVa is een schoolbreed en preventief anti-pestprogramma. *KiVa is een Fins woord en betekent leuk of fijn. Het is ook een afkorting voor de Finse zin: Leuke school zonder pesten.*

We hebben 10 KiVa-regels.

- 1 We doen aardig tegen elkaar en behandelen elkaar met respect.
- 2 We maken er samen een fijne groep van.
- 3 We praten met elkaar (en gebruiken daarbij de ik-taal).
- 4 We willen dat pesten stopt.
- 5 We willen dat ook verborgen pesten stopt.
- 6 We houden er rekening mee dat pesten heel lang pijn doet.
- 7 We zeggen tegen pesters: stop ermee.
- 8 We helpen gepeste kinderen.
- 9 We lossen pesten als groep op.
- 10 We blijven ons houden aan dit KiVa contract.

Signaleren van pesten op De Kleine Planeet

Om het pesten in de stamgroep goed in beeld te brengen is een monitoringsinstrument een onderdeel van KiVa. Kinderen vullen daarbij zelf vragenlijsten in met vragen over pesten, maar ook over hun welbevinden, de mate waarin ze school leuk vinden, hoe zij zelf vinden dat het gaat op school, etc. De resultaten worden geanalyseerd en besproken in het team.

Er zijn veel signalen die erop kunnen duiden dat een kind wordt gepest. Op de Kleine Planeet zijn we alert op deze signalen in allerlei situaties: bij het buitenspelen, in de stamgroep, in de gangen, tijdens vieringen, etc. Er wordt gelet op verandering van het gedrag van een kind. Wij gaan een gesprek aan met de kinderen en betrekken daarbij ook de ouders van het kind.

Curatieve aanpak – Pesten oplossen

Naast de preventieve aanpak voor alle kinderen zijn er diverse methoden om pestincidenten op te lossen als het zich toch voordoet.

1. Als er een geval van pesten is, en het gaat niet om een ruzie of om plagen, dan wordt geprobeerd om het pesten in de groep bespreekbaar te maken en in de groep een oplossing te zoeken.
2. Als dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de sfeer in de groep niet veilig genoeg is, dan wordt een steungroep samengesteld. De steungroep is er voor het kind dat gepest wordt of niet goed in de groep ligt. Een steungroep wordt begeleid door een teamlid dat getraind is in de steungroepaanpak. Aan die steungroep nemen zowel pesters als vrienden en neutrale klasgenoten van het slachtoffer deel. De steungroep maakt concrete afspraken en voert deze uit. Na ongeveer één week wordt er met het gepeste kind geëvalueerd of de situatie is verbeterd. De uitkomst van dit gesprek vormt de input voor de evaluatie met de steungroep. In de steungroep ligt de nadruk op vooruit kijken en niet op terug kijken. Van alle kinderen wordt een concrete positieve bijdrage gevraagd.
3. Als de steungroepaanpak niet tot de gewenste resultaten leidt, is er een herstelaanpak waarin kinderen onder begeleiding van een teamlid, dat getraind is in de steungroepaanpak, een concreet plan schrijven om hun gedrag te veranderen.
4. Als de herstelaanpak niet tot de gewenste resultaten leidt, wordt:
 - Hulp van het samenwerkingsverband Sine Limite, de Gezinscoach of de GGD ingeschakeld. De IB-er nodigt de ouders van de pester op school uit voor een gesprek. Het gesprek wordt gevoerd door de IB-er, zo mogelijk tezamen met de stamgroepleider. Ook het kind kan in dit eerste zorggesprek betrokken worden. De IB-er gaat uit van het opgebouwde archief van de stamgroepleider en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.
 - Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken, dan neemt de directeur de taken van de IB-er over. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met de directeur, eventueel met de IB-er. De ouders worden geïnformeerd over de mogelijk te nemen bijzondere maatregelen, zoals: isoleren van de pester, door bijvoorbeeld plaatsing in een andere groep of lokaal, of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van drie dagen als omschreven in de schoolgids en het schoolplan. Het bevoegd gezag en de onderwijsinspectie worden hierover geraadpleegd. Uiteindelijk kan een kind van de school worden verwijderd. Dit gebeurt in overleg met het bevoegd gezag en onderwijsinspectie (zie protocol schorsen en verwijderen).